

7. Терновская Е.П. Формирование кредитной политики коммерческого банка: проблемы, направления развития / Е.П. Терновская, М.М. Новосельцева // Финансовый журнал. – 2010. – № 2. – С. 119–128.

8. Кредитна діяльність банків України: проблеми та перспективи розвитку: монографія / За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2015. – 217 с.

9. Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку / Розвиток банківського сектора [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/strah_gynok/032.htm.

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ КОШТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Даниленко В. О., студент
Науковий керівник: Федорчук О. М., к.е.н., доцент
Херсонський державний університет*

Актуальність теми полягає у тому, що грошові кошти охоплюють всі сторони життєдіяльності людини, підприємства, суспільства, і управління ними органічно входить у систему керування доходами й витратами, керування рухом активів і капіталу, керування всіма аспектами операційної, інвестиційної й фінансової діяльності підприємства.

Теоретичну основу дослідження питання управління грошовими коштами підприємства склали наукові концепції та теоретичні розробки вітчизняних та зарубіжних вчених в області аналізу діяльності підприємств, менеджменту, таких як: Бланк І.О., Поддєрьогін А.М., Крайник О.П., Клепикова З.В., Жданов С.А., Ізмайлова К.В., Ковбасюк М.Р., Лахтіонова Л. А., Шеремет А.Д. та інших.

Однією з основ ефективного фінансового менеджменту є раціональне управління грошовими коштами. Сучасні методи планування, обліку та контролю коштів дозволяють керівникові визначити, які з підрозділів і бізнес - ліній підприємства генерують найбільші грошові потоки; у які терміни та за якою ціною найдоцільніше залучати фінансові ресурси; у що ефективно інвестувати вільні гроші.

Ключовими категоріями, пов'язаними з управлінням грошовими коштами, є залишок грошових коштів та грошовий оборот підприємства. **Залишок грошових коштів** - це тимчасово вільні грошові кошти на рахунках і в касі підприємства; найбільш ліквідна категорія активів, яка забезпечує поточну платоспроможність підприємства, а отже, і свободу вибору дій. Під грошовим обігом розуміється різниця між всіма отриманими та виплаченими підприємством грошовими засобами за певний період часу [1, с. 84].

Управління залишком грошових коштів полягає у визначенні деякого оптимального для підприємства рівня середнього залишку грошових коштів, який дає змогу з одного боку, підтримувати платоспроможність підприємства на належному рівні, а з другого - отримувати прибуток від інвестування тимчасово вільних грошових коштів.

Політика управління грошовими коштами - це частина загальної політики управління оборотними активами підприємства, яка полягає в оптимізації розміру їх залишку з метою забезпечення постійної платоспроможності й ефективного використання в процесі збереження.

У цілому управління грошовими коштами на підприємстві включає:

- розрахунок фінансового циклу, або періоду обороту грошових коштів;
- аналіз руху грошових коштів та його прогнозування;
- визначення оптимального залишку грошових коштів і оптимізацію розрахунків;
- складання бюджетів поточних надходжень і витрат тощо.

Для визначення оптимального залишку грошових коштів і оптимізації розрахунків використовують моделі Баумоля та Міллера - Орра, оскільки завдання управління залишком грошових коштів можна трактувати як завдання управління запасами грошових коштів, тобто управління запасами. Альтернативні витрати можна розглядати як витрати на утримання запасів, а транзакційні, пов'язані з перетворенням частини страхового запасу ліквідних цінних паперів у грошові кошти, - як витрати на поповнення запасів (на організацію замовлення) [2, с. 53].

Застосування моделі Баумоля для визначення оптимального залишку грошових коштів передбачає виконання досить жорстких обмежень щодо руху грошових коштів на підприємстві, а саме:

- рух коштів точно прогнозований;
- кошти витрачаються з постійною швидкістю;
- надходження коштів відбувається періодично і виключно за рахунок реалізації цінних паперів.

Модель Баумоля дає можливість аналітично виразити залежність між залишком грошових коштів та витратами на його утримання. Оптимальний залишок грошових коштів, при якому витрати на його утримання будуть мінімальними, розраховують за формулою:

$$\text{ОЗГК} = \sqrt{\frac{2P \times B_T}{B_a}}; \quad (1)$$

де P - річні потреби в грошових коштах; B_T - транзакційні витрати, пов'язані з перетворенням частини страхового запасу ліквідних цінних паперів у грошові кошти; B_a - альтернативні витрати в процентах до обсягу грошових коштів.

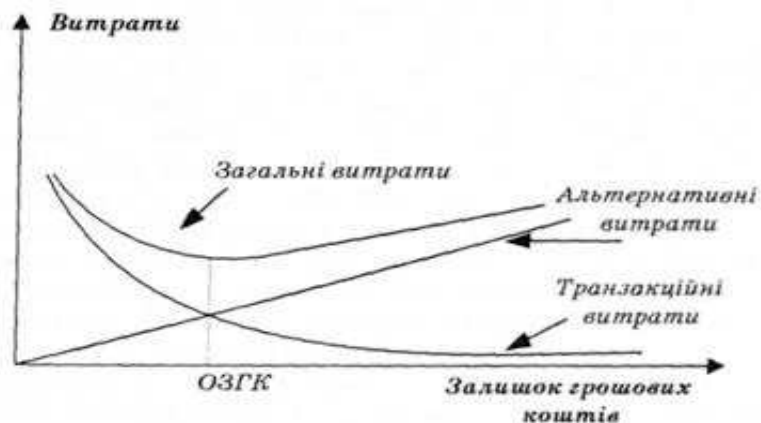

Рисунок 1 - Визначення оптимального залишку грошових коштів

Модель Міллера-Орра є більш прийнятною з практичного погляду, оскільки враховує непередбачені коливання залишку грошових коштів на рахунку, що є характерним для підприємств, які не можуть точно спрогнозувати щоденний рівень надходжень та витрат [3, с. 245].

Модель визначає інтервал між верхньою та нижньою межами коливання залишку I , при якому мінімізуються сумарні витрати на утримання грошових коштів на рахунку:

$$I = 3 \times \sqrt[3]{\frac{3B_T \times \sigma^2}{4B_a}} \quad (2)$$

де B_t - транзакційні витрати; σ - стандартне відхилення одноденного чистого потоку грошових коштів; B_a - альтернативні витрати в процентах до обсягу грошових коштів у розрахунку на день.

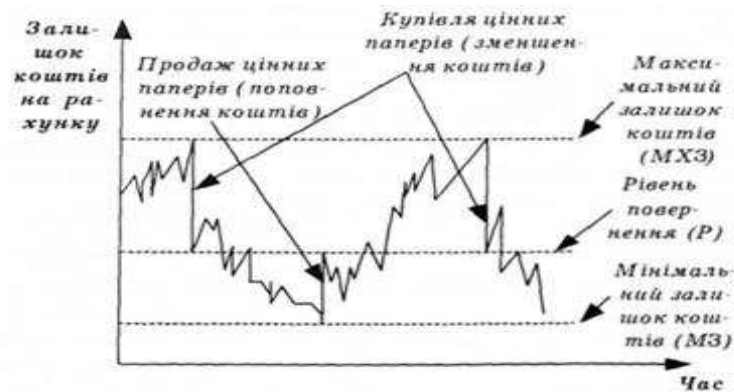

Рисунок 2 - Рух грошових коштів згідно з моделлю Міллера - Орра

Отже, коливання залишку коштів на рахунку відбувається довільно, поки не досягає максимального чи мінімального рівня. По досягненні верхньої або нижньої межі коливання (які визначаються інтервалом I) залишок коштів на рахунку повертається до рівня R шляхом купівлі чи продажу цінних паперів.

Особливістю завдань, які вирішує менеджер у процесі управління грошовими коштами підприємства, є їх оперативний характер і необхідність знаходити компромісні рішення (як, наприклад, щодо формування залишку грошових коштів, який би був, з одного боку, достатнім для забезпечення платоспроможності, а з другого – не потребував значних витрат на його утримання). Ці завдання ускладнюються в умовах нестабільного ринку, коли підприємству важко спрогнозувати надходження коштів, оперативно вирішити питання щодо короткострокового кредитування або інвестування коштів у ліквідні цінні папери. У таких випадках особливого значення набуває складання бюджетів поточних надходжень та витрат, які на основі майбутніх чітко визначених у часі надходжень і витрат грошових коштів дають змогу визначити рівень забезпеченості підприємства грошовими коштами та своєчасно виявити потреби в додатковому фінансуванні. Такі бюджети виступають не тільки необхідним елементом у системі управління оборотним капіталом, а й відіграють важливу роль у процесі оперативного фінансового планування [4, с. 194].

Література.

1. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент: підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. - К.: КНЕУ, 2005. – 535 с.
2. Крайник О.П., Клепикова З.В. Фінансовий менеджмент // навч. посібник. Видання 2-ге. - Львів, Інтелект - Київ ДАКОР, 2007. - 260 с.
3. Момот Т.В., Безугла В.О., Тараруєв Ю.О., Кадничанський М.В., Чалий І.Г. Фінансовий менеджмент : Навч. посіб. / За ред. Момот Т.В. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 712 с.
4. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник / В.М. Шелудько ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2013. - 375 с.

ПРИЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Хасай Р. Г., студент

Науковий керівник: Догадайло Я. В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Мистецтво управління підприємством полягає в тому, щоб гарантувати існування підприємства та пристосувати його діяльність до розвитку ринків та зовнішнього середовища. Головною задачею керівника при цьому є формування процесів на підприємстві та управління ними з обліком минулих дій та орієнтуючись на наступні зміни таким чином, щоб з одного боку, вижити, а з іншого-зберегти здатність підприємства розвиватися далі. Проблеми, що виникають у зв'язку з цим, складаються з своєчасного отримання та переробки інформації, яка оповіщає про зміни та розвиток. Важність інформації як виробничого фактору росте, але нею рідко займаються на підприємстві, оскільки недооцінюють її значення для управління. Але, щоб керувати підприємством, необхідно мати правильне уявлення як про зовнішнє середовище, так і про стан виробничо-господарської та фінансово-економічної діяльності підприємства, реально оцінювати можливі перспективи та використовувати їх для досягнення цілей. Задачу надання необхідної інформації і вирішує управлінський облік-система збору та аналізу даних про фінансову діяльність підприємства, орієнтоване на потреби вищого керівництва, необхідної для прийняття стратегічних і тактичних управлінських рішень.